

A Kulturális Város Után **a kultúra új szerepei a városfejlesztésben**

nemzetközi konferencia

2010. Szeptember 24-25., Pécs

A ősszel megrendezésre kerülő konferencia a városfejlesztés, az építészet a kultúra és a kreatív iparágak új területeit és kapcsolatait vizsgálja. Az elmúlt évek globális válságsorozatai nyomán megváltozott gazdasági, politikai közeg mellett a technológia és a hálózatok egyre növekvő jelentősége átformálja a városi nyilvánosság helyszíneit és azok működését. Ezek a folyamatok új viszonyokat teremtenek központ és perifériák, épített terek és felhasználók között, de egyúttal új kulturális és innovációs szerepeket is kínálnak az építészeti, intézményi és infrastrukturális fejlesztésben.

A nemzetközi téren vezető szakmai és akadémiai szereplők részvételével zajló konferencia a legújabb példákat és módszereket mutatja be a világból, és keresi a Magyarországon és Pécsen is alkalmazható stratégiákat a kulturális városfejlesztésben és a szakmák együttműködésében. Különösen nagy hangsúlyt kapnak majd a világ különböző tájain kialakult fejlesztési modellek közép- és kelet európai adaptálhatóságának kérdései.

Témaadó előadók:

Franco Bianchini, Juan Herreros

További felkért előadók:

Christophe Girard, Matei Bejenaru, John Belchem, Bodnár Judit, Bodó Balázs, Bryan Boyer, Marcus Foth, Hartmut Häussermann, Bas van Heur, Sabine Knierbein, Geert Lovink, Bert van Meggelen, Domenico Patassini, Fabrice Raffin, Dominique Rouillard, Richard Russell, Nada Svob-Dokic, Jakub Szczesny, Szokolai Zsolt, Takáts József, Martijn de Waal.

Szervező:

a Dél-Dunántúli Építész Kamara,

együttműködésben a PTE Pollack Mihály Műszaki Karral.

A konferencia a DDÉK által kezdeményezett Építészet és Kontextus programsorozat részeként valósul meg (www.ek2010.hu).

A programsorozat része a Pécs2010 Európa Kulturális Fővárosa évnek.

A résztvevők a MÉK határozata alapján napi 2 kreditpontot kapnak.

Tartalmi felelősök:

Szemery Samu és Polyák Levente

A konferencia lebonyolításának további partnerei

PTE BTK Kommunikációs és Médiatudományi Tanszék

MUT Tolna-Baranyai csoportja

A konferencia programja

Szeptember 24.

10:00 - 13:00 Plenáris ülés: Témaadó és nyitó előadások

14:30 - 17:30 1.1. Szekció: Utazó koncepciók, léptékek és lokalizáció

Az európai városok jelentős része jellemzően nem világvárosi léptékű, sem méreteiben, sem lakóinak életformájában és kapcsolataiban. Ez a településstruktúra az európai integrációs folyamatok nyomán jelenleg is átalakulóban van: régiók születnek és halnak el, ahogy a nemzetállamok politikai és gazdasági határai elmosódnak. Lehetséges-e kulturális városfejlesztésre alapozni a regionális fejlődést, és ha igen, akkor ez milyen kapcsolati és településstruktúrákban képzelhet ő el? Hogyan, milyen mértékben alkalmazhatóak a különböző politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális kontextusokban kidolgozott módszerek és megoldások más városok más kontextusaiban? Mi a kulturális-kontextuális fordítás szerepe és mi a módja a nemzetközi tapasztalatok alkalmazásának?

14:30 - 17:30 2. Szekció: A kreatív város és a válság

A szekció az elmúlt években kibontakozó és napjaink építészeti-urbanisztikai gyakorlatára döntő hatást kifejtő gazdasági válság tükrében kívánja újraértelmezni a kultúra és az építészet lehetőségeit a városfejlesztésben. A válság által próbára tett egyik városfejlődési program a kreatív város és a kreatív osztály koncepciója. Számos szakma kényszerült arra, hogy újrafogalmazza szerepét és feladatait: a kutatás, az oktatás és a kulturális tevékenységek vagy az aktivizmus a klasszikus designeri szerepkör kitágítását végezték el. A válság nem hagyta érintetlenül a városok képét és gazdaságát sem, ám innovatív önkormányzatok gyorsan alkalmazkodtak az új helyzethez, és új módszereket kísérleteztek ki a felszabaduló energiák, terek és képességek kibontakozásának elősegítésére.

Szeptember 25.

10:00 - 13:00 3. Szekció: Infrastruktúra és technológia

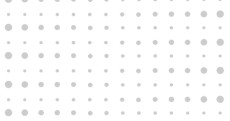
A szekció célja az infrastruktúra kulturális szerepköreinek körbejárása fizikai-urbanisztikai, intézményi és technológiai-policy szempontokból. A kulturális intézmények decentralizációja, a tudásbázisok és eszközrendszerek létrehozása mellett a középpontban a hozzáférés kérdése áll: mind a városi kultúra intézményeihez, mind a városfejlesztés biztosította szolgáltatásokhoz, infrastruktúrákhoz és terekhez, mind pedig az ezek által generált információhoz és adatmezőkhöz. A puha infrastruktúrának vagy puha építészetnek is nevezett, földrajzi és térbeli paraméterekkel bíró adatok egyre növekvő mértékben képezik a városi élethez kapcsolódó szolgáltatások alapját, és így a "nyílt forráskódú város" koncepciója az önkormányzatok és a városi közösségek kapcsolatának új szintjét is kijelölheti.

10:00 - 13:00 4. Szekció: Periféria és innováció

Miközben az elmúlt évtizedekben jelentős mértékben újrendeződtek a centrum-periféria viszonyok mind a városi agglomeráció, mind a nemzeti gazdaságok viszonylataiban, a magukat marginális földrajzi és gazdasági helyzetben találó közösségek új innovációs tevékenységek laboratóriumaivá váltak. A nagy agglomerációk periferikus negyedei és a marginális régiók települései - nem rendelkezvén a centrumok gazdasági, kulturális és technológiai tő kéjével - más stratégiák kikísérletezésére kényszerülnek. Ezeknek a tényezőknek a találkozása mentén fejlődnek jelenleg azok a kulturális iparágak, amik egyszerre lokálisak, kis léptékűek és ugyanakkor hálózatos jellegűek. A szekció arra a kérdésre fókuszál, hogy a perifériák miként képesek magukat elhelyezni a regionális és globális kulturális és technológiai hálózatokban, és milyen jövőbeli mintákra láthatunk rá, ha az itteni folyamatokat vizsgáljuk.

14:30 - 17:30 Plenáris ülés: Új stratégiák

A záró ülés előadásai a konferencia fő kérdéseire keresik a jövőbeli válaszokat: Mi finanszírozhatja ma a kulturális városfejlesztést? Hogyan válhat a kultúra katalizátorrá? Mi lehet a kultúrahordozó közege és hogyan fordítható ez gazdasági, policy vagy menedzsment modellekbe? Mik azok a fő területek, amiket érint, és mik azok, amiket elveszített? Mi a kulturális városfejlesztés szerepe a perifériákon és a kisvárosokban? Mik lehetnek a kulturális városfejlesztés fő kérdései az évtized végén?

A konferencia témája

A nyugati társadalmak poszt-indusztriális átalakulása során a kultúra a városfejlődés meghatározó tényezőjévé vált. A város kulturális infrastruktúrájának, intézményeinek, kínálatának bővítése a városok fejlődését vonja maga után, társadalmi integrációval, az életminőség általános növekedésével, új iparágak és munkahelyek megjelenésével, valamint a képzett munkaerőre és a turizmusra gyakorolt növekvő vonzerővel.

A kultúra alapú városfejlesztés diskurzusában született új koncepciók, mint a Bilbao-effektus, a kreatív város vagy a fesztivál-város eszméi viharos gyorsasággal, építészek, szociológusok és kultúrpolitikusok közvetítésével terjedtek el az észak-amerikai és európai városokban, megtermékenyítve e városok fejlesztési politikáját. Miközben az új fejlesztési paradigma korábban nem látott hangsúlyt fektetett a városfejlődés lágy, társadalmi és antropológiai tényezőire és számos városban látványos eredményeket hozott létre, az eredmények megosztották a szakmai közvéleményt, amelynek egy része kritikusan viszonyult a kultúrát eszközként használó fejlesztési programhoz, élesen támadva annak dzsentrifikáló hatását, illetve társadalmi mérnöki ambícióit.

Azóta, hogy Pécs elnyerte az Európa Kulturális Fővárosa címet és ezáltal bekerült az EU kulturális alapú városfejlesztési programjába, nem csupán a városban történtek alapvető változások. Az elmúlt két év globális válságsorozatai és a nyomukban ma is tartó recessziók számos ponton forgatták fel a posztindusztriális városfejlődés meghatározó elképzeléseit, amik az ingatlanpiacra alapuló gazdasági növekedést a kulturális iparágakon keresztül javasolták visszaforgatni a városfejlesztésbe. Az ilyen kultúra alapú városrehabilitáció nem csak gazdasági háttérének elvesztése, de a javarészt figyelmen kívül hagyott földrajzi és léptékbeli különbségek okán is újragondolásra szorul.

Kelet- és Közép-Európa városainak megkésett poszt-indusztriális átalakulásában a kulturális várostervezés és az EKF program komoly lehetőségként jelent meg. A nyugati kulturális minták mechanikus adaptációját azonban több tényező is megnehezítette: az infrastruktúrák fejletlensége, a hozzáférés és az oktatás hiányossága, az építészet, a kulturális tervezés és a management feladatainak elszigeteltsége, valamint a régiót különleges erővel sújtó, az ingatlanfejlesztések és magánberuházások alól a talajt kihúzó gazdasági válság új helyzetbe hozták Közép-Kelet-Európa városait. Így a gazdasági modelleken túl a kultúra fogalmához kapcsolódó városi rendszerek is elemzésre szorulnak: az ismert intézmény-rendszereken, múzeumokon, eseményeken túl mik azok az elemek ahol az urbánus élet hagyományos előnyei léteznek és újratermelődnek?

A konferencia élvonalbeli nemzetközi szakmai és akadémiai résztvevőkkel vizsgálja Közép- és Délkelet-Európa megváltozott gazdasági, politikai, társadalmi klímájában a kulturális városfejlesztés lehetőségeit, korlátait, megmaradt és új relevanciáit. A szekciók témái között szerepelnek az utazó koncepciók és lokalizációjuk, a kreatív város a válság után, az infrastruktúrák és a technológia kulturális vonatkozásai és az innováció szerepe a perifériákon. A program célja, hogy lehetséges fejlődési irányokat azonosítson Pécs, valamint a régió városai számára és a legújabb példákat, módszertani kérdéseket felvonultatva vázolja fel tervezők és döntéshozók szakterületeken átnyúló együttműködési lehetőségeit.

FRIDAY, 24 SEPTEMBER				
8.00-9.30	registration			
9.30-9.45	opening remarks – Dr. Zsolt Páva, Mayor of Pécs, Dr. József Bódis, Rector of the PTE			
9.45-10.45	opening keynote	Juan Herreros	The role of architecture in urban culture and development	
10.45-11.00	coffee break			
11.00-11.30	lecture	Hartmut Häussermann	Changes in festivalisation and event-based urban development policies	
11.30-12.00	lecture	Judit Bodnár	The role of culture in post-socialist urban transformation	
12.00-12.30	lecture	József Takáts	Pécs, European Capital of Culture: visions in a regional context	
12.30-13.00	discussion			
13.00-14.30	lunch break			
14.30-		SECTION 1 Travelling concepts		SECTION 2 The Creative City and the Crisis
14.30-15.00	lecture	Nada Svob-Dokic	Transferring concepts b/w center and periphery, creative industries in SE Europe	Richard Russell Art in Empty Spaces program, cultural opportunities of the crisis
15.00-15.30	lecture	Bert van Meggelen	Problems and future options of travelling concepts after the crisis	Sabine Knierbein Cultural industries, the hype of creative cities and their effects on public space
15.30-16.00	lecture	John Belchem	Embedding travelling concepts; lifestyles and urban policies	Geert Lovink Theories and myths of the creative city - and its alternatives
16.00-16.30	lecture	Domenico Patassini	European Capitals of Culture as incarnations of an ideal	TBD
16.30-17.30	discussion			
19.00-21.00	reception and dinner			
21.00-	reception			

SATURDAY, 25 SEPTEMBER				
8.00-9.30	registration			
9.30-10.00	morning remarks			
10.00 -		SECTION 1 Infrastructure and Technology		SECTION 2 Peripheries and Innovation
10.00-10.30	lecture	Balázs Bodó	Technological infrastructures and access to urban culture in Hungary	Zsolt Szokolai Periphery and innovation in the South Transdanubian regional development
10.30-11.00	lecture	Dominique Rouillard	Intersections of cultural and infrastructural approaches to the city	Kai Vöckler Resources and potentials in developing regions, Archis Interventions
11.00-11.30	lecture	Martijn de Waal	New media, urban culture and their effects on urban infrastructures	Fabrice Raffin Institutional networks on the peripheries
11.30-12.00	lecture	TBD	Warsaw - infrastructure as public space	Matei Bejenaru Art practices and issues at the peripheries
12.00-13.00	discussion			
13.00-14.30	lunch break			
14.30-15.00	lecture	Bas van Heur	Cultural development and innovation policies in small cities	
15.00-15.30	lecture	Marcus Foth	Urban systems, ubiquitous computing and cultural life	
15.30-16.00	lecture	Bryan Boyer	Urban literacy and governance, future strategies for cities and urban culture	
16.00-16.30	coffee break			
16.30-17.30	closing keynote	Franco Bianchini	Culture-based urban policies in perspective, future prospects	
17.30-18.00	closing discussion			